

УДК 334.722

С. С. Оліфіровська, студент
С. В. Вергейчикова, викладач першої категорії

Машинобудівний коледж Донбаської державної
машинобудівної академії, м. Краматорськ, Україна
college_mkdgma@ukr.net

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД

Проаналізовано діяльність соціальних підприємств, яка має позитивний економічний ефект, оскільки їх функціонування у багатьох випадках засноване на принципі самофінансування. Тобто соціальне підприємство – це така організація, яка має подвійну мету своєї діяльності – отримання прибутку та вирішення соціальних проблем.

Ключові слова: соціальне підприємництво, малий бізнес, люди з особливими потребами, пільгове кредитування.

С. С. Олифировская, студент
С. В. Вергейчикова, преподаватель первой
категории

Машиностроительный колледж Донбасской
государственной машиностроительной академии,
г. Краматорск, Украина
college_mkdgma@ukr.net

СОЦИАЛЬНОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО КАК ИННОВАЦИОННЫЙ ИНСТРУМЕНТ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ОБЩИН

Проаналізовано діяльність соціальних підприємств, яка має позитивний економічний ефект, оскільки їх функціонування у багатьох випадках засноване на принципі самофінансування. Тобто соціальне підприємство – це така організація, яка має подвійну мету своєї діяльності – отримання прибутку та вирішення соціальних проблем.

Ключові слова: соціальне підприємництво, малий бізнес, люди з особливими потребами, пільгове кредитування.

S. S. Olifirovskaya, student
S. V. Vergeichikova, teacher of the first category

Engineering College of Donbas State Engineering
Academy, Kramatorsk, Ukraine
college_mkdgma@ukr.net

SOCIAL ENTREPRENEURSHIP AS AN INNOVATIVE TOOL FOR THE COMMUNITY DEVELOPMENT

The analysis of the activity of social enterprises, which have a positive economic effect, since their functioning in many cases is based on the principle of self-financing. Thus, a social enterprise is an organization that has the dual purpose of its activities - profit making and solving social problems.

Keywords: social entrepreneurship, small business, people with special needs, preferential lending.

Актуальність дослідження. В Україні існує думка, що соціальне підприємництво — це благодійність чи волонтерство. Але це не так. Прибуток — це основа росту та розвитку бізнесу, впевненості у завтрашньому дні. У соціальному підприємстві чим більше прибутку отримує підприємство, тим більше допомоги може надати.

Обговорення теми соціального підприємництва стає все більш популярним у всьому світі, але не настільки довго, щоб говорити про великий теоретичний досвід. Для відображення сутності цього процесу ще немає єдиного підходу. Пріоритет економічної

думки з проблем соціального підприємництва в силу об'єктивних причин належать зарубіжним вченим-економістам, які зробили свій внесок у розробку теорії та концепції підприємництва.

Значний внесок у теоретичне дослідження соціальних інновацій та соціального підприємництва можна знайти у таких дослідників Ю. Попова, Ф. Бородкіна, А. Московської, Л. Тарадіної, М. Баталіної.

Мета дослідження. На даний час немає законодавчо закріпленого визначення «соціального підприємництва» та належної нормативно – правової бази створює значні перепони на шляху розвитку такої сфери діяльності.

Це повинен бути закон, який даватиме визначення основних понять цієї сфери діяльності, розкриватиме механізм функціонування соціального підприємництва загалом, систему державної підтримки, фінансування, залучення бізнес – структур.

Всеукраїнський ресурсний центр розвитку соціального підприємництва «Соціальні ініціативи», досліджуючи цей феномен з 2012 року, виокремив 5 великих можливостей для розвитку соціальних підприємств в Україні, які спонукатимуть до створення все більшої кількості соціальних підприємств.

Можливість № 1: відсутність закону, який би регулював соціальне підприємництво. Це можливість вибрати для соціального підприємства найбільш оптимальну організаційно-правову форму, як з точки зору бізнес-моделі, так і з точки зору особливостей оподаткування.

Можливість № 2: наявність ресурсів, які не задіяні (не цікаві) традиційним бізнесом. Найбільший, звичайно, людський ресурс, до якого можна віднести такі категорії: люди з обмеженими можливостями, внутрішньо-переміщені особи, національні меншини, люди похилого віку, молодь, люди із залежністю, люди, що вийшли з місць позбавлення волі, ВІЛ-позитивні люди, багатодітні мами. Часто такі люди мають прекрасні вміння і навички (таланти), однак їх «особливості» відлякують традиційних підприємців брати їх на роботу через силу-силенну міфів і стереотипів.

Можливість № 3: великий бізнес завжди зацікавлений в аутсорсингу.

Багато великих підприємств намагаються не утримувати на своєму балансі низку допоміжних служб і підрозділів, бо це вимагає постійних витрат, тому все частіше можна спостерігати (тенденція) замовлення таких послуг, як прибирання, транспортування, кур'єрська доставка, обслуговування оргтехніки і мереж, реклама і зв'язки з громадськістю, організація подій, освітні послуги, бухгалтерський облік, виробництво різних деталей тощо. Це дає змогу розвиватися малому бізнесу.

Можливість № 4: лояльність споживачів до продукції соціальних підприємств зростає.

Споживацька культура українців змінюється у кращий бік. Якщо 10 років тому увагу звертали здебільшого на ціну, то зараз переглядається і країна-виробник, і термін придатності, і інгредієнти, а також наявність соціальної складової. Відчуття причетності до корисної справи, та ще й у досить простий спосіб (купування необхідного товару чи послуги), стає вагомим аргументом на користь соціальних підприємств, а тим більше на фоні підтримки національного товаровиробника. Оскільки малого бізнесу в Україні відносно мало, тобто конкуренція відсутня, то соціальні підприємці можуть легко знаходити своїх покупців, формувати більш свідому культуру споживання, а відтак спільно вирішувати нагальні соціальні проблеми у громадах.

Можливість № 5: соціальне підприємництво підтримується міжнародними фондами і організаціями, що дозволяє і створювати і розвивати СП.

На перший погляд, задавши параметри пошуку «підтримка соціальних підприємств» в Інтернеті, ми не побачимо жодного результату, який би чітко відповів на запитання «де взяти ресурси на стартап?» Проте, існує багато пропозицій, які дотичні до соціального підприємництва, хоч і називаються по різному.

В світлі децентралізації, при обмежених можливостях державного бюджету, необхідно стимулювати місцеве самоврядування до виділення ресурсів для підтримки соціальних підприємств свого регіону. Місцевому самоврядуванню в тим часом буде легше залучати до цього процесу бізнес-структури, які працюють в даному регіоні.

В Україні можна розмістити проект на платформі "Спільнокошт". Можна звернутися до міжнародних організацій, які допомагають підприємцям-початківцям.

З метою вирішення актуальних соціальних проблем в Україні, Програма соціального інвестування_WNISEF розробила механізм пільгового кредитування соціальних підприємств, який реалізується спільно з комерційними банками-партнерами. Сума кредиту складає від 10000 до 100000 доларів США в гривневому еквіваленті під 5-10 % річних (фіксована ставка протягом всього терміну кредиту) на термін від двох до трьох років. Розмір ставки буде встановлюватися кредитним комітетом програми індивідуально. Кредит видається на придбання обладнання або поповнення обігових коштів [2].

«Посилою добрі рішення»: конкурс соціальних проектів для оновлення країни.

«Посилою добрі рішення» – це серія заходів, націлених на взаємодію талантів, залучення ресурсів та спрямування енергії самоорганізації в життєздатні проекти. Команди найбільш інноваційних проектів будуть відібрані для участі у стратегічній сесії і продовжать роботу з групою аналітиків, менторів та консультантів над місією, структурою, бюджетом проекту та планом заходів з його просування. Успішні команди отримають підтримку зі створення промоційного відео та дизайну для фандрайзингової кампанії. Проект буде опубліковано на Big Idea для проведення кампанії спільнокошту. Успішно підтримані проекти будуть додатково профінансовані партнером програми Раст в Україні.

Прикладом експериментального проекту соціального бізнесу у Краматорську Донецької області є соціальна крамниця, яка була відкрита на власні кошти двох працівників громадської організації «Інша освіта», це близько 250 тисяч гривень. Основний асортимент продукції – чай та кава з Бразилії та Китаю. Також представлена продукція вітчизняних соціальних підприємств «Трава UA» з Донеччини та «Масло ТОМ» зі Львова, крім того, планується представити випічку Івано-Франківського соціального підприємництва, що працевлаштовує ветеранів АТО. Громадська організація «Інша освіта» є адмініструючою організацією проекту Urban Space 500, що діє в Києві. Цей заклад функціонує на засадах соціального підприємництва, більшу частину свого прибутку (80%) спрямовує на реалізацію некомерційних проектів з розвитку міста.

Краматорськ став привабливим через те, що у ньому зосереджена немала кількість навчальних закладів, саме пошук нових молодих підприємців є й основною метою тренерів громадської організації [3].

Соціальне підприємство «Злагода» (Краматорськ, Донецька область) функціонує в Україні майже 20 років. Місією підприємства є створення робочих місць для людей з обмеженими можливостями. Вирішуються такі соціальні проблеми як: безробіття людей з

обмеженими можливостями, соціальна та фінансова підтримка людей з обмеженими можливостями. За цей період створено робочі місця для 80 людей з інвалідністю, за рахунок прибутку були побудовані спеціально обладнані стаціонарні торгові ряди, склади зі зручним під'їздом для людей на візках, засновано газету для людей з інвалідністю «Берег надії», яка є всеукраїнською, фінансування та підтримка культурних та спортивних заходів 3-х організацій інвалідів у Донецькій області: автопробігові змагання, конкурси краси, спортивні ігри та багато іншого.

Висновки. За соціальним підприємництвом – майбутнє. Вже зараз світова практика показує, що соціальні підприємці можуть пропонувати рішення, які з часом можуть втілюватися на рівні країни чи запозичуватися державним сектором.

Позитивним ефектом є допомога у працевлаштуванні людей з обмеженими фізичними та психічними можливостями, безробітних, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів АТО. Поява нових видів соціальних послуг, які залишаються поза увагою звичайного бізнесу, непопулярних, дає змогу на більш ефективне використання наявних ресурсів регіону у вирішенні соціальних проблем до того ж знижує навантаження на місцеві бюджети у вирішенні соціальних проблем.

Література

1. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. – К: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017 – 188 с.
2. Пільгові кредити для соціальних підприємств від WNISEF [Електронний ресурс]// socialbusiness.in.ua - Режим доступу: <http://socialbusiness.in.ua/index.php/instrumenty/finansuvannia-sotsialnykh-pidpriemstv/158-pilhovi-kredyty-dlia-sotsialnykh-pidpriemstv-vid-wnisef>
3. На Донеччині з'явився перший магазин соціального підприємництва, який виділятиме 80% прибутку на некомерційні проекти [Електронний ресурс]// business.vchasnoua.com - Режим доступу: <https://business.vchasnoua.com/news/205-na-donechchini-z-yavivsyia-pershij-magazin-sotsialnogo-pidpriemnitstva-yakij-vidilyatime-80-pributku-na-nekomertsijni-proekti>
4. Про соціальне підприємництво [Електронний ресурс]// socialbusiness.in.ua - Режим доступу: <http://socialbusiness.in.ua/index.php/baza-znan/biblioteka-sotsialnoho-pidpriemtsia/81-pro-sotsialne-pidpriemnytstvo>